

Nytårstale 2015

Kim Kielsen, formand for Naalakkersuisut

(Det talte ord gælder)

Kære medborgere,

Et år har fået sin afslutning, og det nye år 2015 har taget sin begyndelse.

Vi har gennem tiderne haft mange skelsættende år. Men år 2014 vil til trods for mange gode begivenheder, som vil blive husket for det tillidsbrud, der skete mellem Naalakkersuisut og befolkningen, endte med nyvalg. Det tager tid, at lade tilliden blomstre på ny, og det er kun tiden der vil vise om intentionerne bag vort ord har været reelle.

Derfor vil det nye Naalakkersuisut gennem ydmyghed, hårdt arbejde og positive resultater sikre grundlaget for, at tilliden kan genoprettes.

Fællesskab, tryghed og udvikling er derfor vigtige pejlemærker i Naalakkersuisuts arbejde de næste fire år. Pejlemærker vi som befolkning har brug for, efter en turbulent tid, hvor mistro og utryghed har præget vores samfund. Nu har vi en ny start, som et samlet og stærkere samfund, hvor vi har tillid til hinanden.

Et nyt Naalakkersuisut har overtaget roret. Og vi har viljen og styrken til at styre mod det samfund, som er baseret på ærlighed, troværdighed og åbenhed. Vi ønsker at fremme fællesskabet og samarbejdet, for selvom vi har forskellige politiske mål og kan have svært ved at enes, så er vores største ønske en bedst mulig fremtid for vores medborgere og rødder.

Grønland har igennem de seneste fem år haft en fraflytning på over 200 mennesker om året. Årsagen til fraflytningen er med stor sandsynlighed de vanskelige levevilkår, der er mange steder i landet. De forholdsvise høje priser på mad og andre basale fornødenheder gør også deres til at mange træffer deres valg om at flytte. Men det er bolig- og beskæftigelsessituationen, der som regel er årsagen til om folk er flyttet til en af de større byer eller til Danmark. Heldigvis er tendensen nedadgående. Jeg er derfor glad for, at det nye Naalakkersuisut vil se på en mere retfærdig prisstruktur for el, vand og varme, som uden tvivl vil være til gavn for de dårligst stillede bygder og byer.

Den koalitionsaftale der netop er vedtaget er også ambitiøs, men nødvendig, for at forbedre levevilkårene – ikke mindst hvad angår jobskabelse og erhvervsfremme, alle steder i Grønland.

Der er desværre mennesker, som ikke har tag over hovedet. Hjemløsheden er nogle af samfundets mest presserende udfordringer, der bør sættes ind over for. I den forbindelse vil der i det nye år blive taget et ombygget genhusningscenter i Nuuk, i brug.

Men Selvstyret bør i samarbejde med kommunerne arbejde målrettet på at rådgive mennesker i nød, gennem opsøgende rådgivning og vejledning. Intet menneske bør være overladt til sig selv, og intet menneske bør være uden tag over hovedet. Vores velfærdssystem bør og må kunne løfte de allersvageste mennesker i nød!

Det nye Naalakkersuisut finder det vigtigt, at mennesker er i stand til at forsørge sig selv. Men der skal være stærkere incitament til at arbejde, hvis det skal kunne betale sig at arbejde. Vi vil derfor efter dialog med arbejdsmarkedets parter, forberede nye initiativer i 2015. Herunder en samlet holdbarheds- og vækstplan. Vi skal blandt andet udarbejde et konkret forslag om et beskæftigelsesfradrag som led i de nødvendige reformer. Derudover skal vi forbedre rammebetingelserne for erhvervslivet, så det bliver nemmere og mere overskueligt at drive en forretning.

Der er udfordringer nok at tage fat i. De økonomiske udfordringer har i et stykke tid vist sit ansigt. Mange familier, i hele landet, er blevet ramt af ledighed og økonomisk nedgang. Og det er svært at få folk fra overførselsindkomster tilbage til selvforsyning, når chancen byder sig, derfor er bekæmpelsen af ledighed én af de vigtigste områder Naalakkersuisut ønsker at arbejde med, hvor det at fastholde folk i jobs og skabe nye, er en af grundpillerne for et bedre samfund.

Vi har brug for alle i vort land, for vort alles mål er vort lands fremgang. Det er vigtigt, at fortsætte erhvervsfremmeudviklingen. Vi har understreget de fire vigtigste erhvervssøjler, for den videre udvikling - nemlig fiskeri, industrien, råstofområdet og turisme. I den forlængelse skal vi også huske de eksisterende landbaserede erhverv og uddannelsesområdet – områder som også skal sikre et godt fundament for den videre udvikling. Det er på alle disse områder Naalakkersuisut skal sætte sit fokus. For det er i den fortsatte erhvervsudvikling, at der skabes aktivitet, produktion og handel. Det har også stor betydning for investorers investeringslyst, at vi har sikret gode og stabile vilkår for området, i mange år fremefter. Ændringerne kommer ikke til at ske fra den ene dag til den anden. Det er vigtigt, at vi ser behovet for ændringer og investeringer i tide. For tillid kommer ikke af gentagne kursændringer – der er brug for politisk stabilitet og der skal være handling bag ordene. Det ved det grønlandske folk udmærket. Det skaber i sidste ende tillid. En tillid som er nødvendig for at vi kan vokse sammen.

Fiskeriet er fortsat en af grundpillerne i vores samfund. Og det er her at en vigtig del af værdiskabelsen i dag finder sted. Vi skal derfor give yderligere mulighed for at udvikle erhvervet, for at tiltrække de unge mest muligt. Vi skal huske på, at vores

erhvervsmæssige landskab er flettet sammen med både det nordiske, europæiske og det globale økonomiske landskab. Det nye Naalakkersuisut vil derfor, sammen med erhvervet og dens organisationer, analysere mulighederne for at vi herhjemme kan få mest ud af vores levende ressourcer. Det gælder så vel økonomisk, produktionsmæssigt og beskæftigelsesmæssigt. Verden vil fortsat have behov for fødevarer, og vi er i den forbindelse leveringsdygtige inden for fisk. Og vores samfund skal have størst mulig gavn af de levende ressourcer. Dertil skal vi øge selvforsørgelsen og selvforsyningen.

Tilpasningen af både produktionen og beskæftigelsen indenfor erhvervet afhænger af vores evne til at udnytte vores levende ressourcer bæredygtigt. I dag er det ikke kun fiskeri- eller fangsttrykket som påvirker mangfoldigheden af vores dyr og fisk. Klimaforandringerne har også en stor indvirkning. Det viser vores forsøgsfiskeri efter makrel eksempelvis. Derfor er det også vigtigt, at vi får udarbejdet en sammenhængende helhedsforvaltning af vore levende ressourcer. Både for at sikre vores daglige fødevarer behov, men også for at sikre en løbende og sikker indtjening til landet.

Som et andet middel til at få gang i hjulene vil Naalakkersuisut investere i både infrastrukturen og boligsektoren. Strategiske trafikale knudepunkter er vigtige for sammenhængskraften i vores land. Der er et meget spredt bosætningsmønster at tage hensyn til. Det handler også lige så meget om at sikre transporten af varer, materiel og turister. Vi arbejder fortsat med udvidelsen af Nuuk Havn, men også udvidelse af to eksisterende lufthavne samt nybygning af yderligere to, derudover er en ny havn i Kangerlussuaq vores mål. Alt i alt for at sikre en omlægning af trafikale knudepunkter og gøre det lettere at rejse til og fra forskellige destinationer i landet, til fordel for samfundet som helhed. Det kræver store investeringer, som kommer os alle til gavn. Her vil Naalakkersuisut etablere et aktieselskab, som skal varetage de store anlægsopgaver.

Turismen er ét af indsatsområderne i den videre udvikling. Vi skal blive endnu bedre til at lokke flere til at komme. Vi skal blive dygtigere i hotel- og restaurationsbranchen, til at give gode opholds- og madoplevelser. Det handler om at blive bedre til at sælge os med de særlige ting vi kan tilbyde i vores forskellige regioner. Men også at levere en god service og sikre at fortællingen om de gode oplevelser gives videre af de nye ambassadører turisterne gerne skal gøres til. Fælles for området er at vi skal være dygtigere og mere professionelle. For eksempel har en familie i Sydgrønland kombineret madoplevelser og udnyttelsen af grøn energi, som et koncept til moderne og miljøbevidste turister. Jeg besøgte sammen med den danske klimaminister det fåreholdersted i sommers. Jeg bliver så glad og stolt, når jeg ser den form for nytænkning – det kan vi alle lære af.

Og nytænkning – de nye ideer – skal vi også satse meget mere på, for de kan få stor betydning for vort land. Vi har mange dygtige kreative mennesker i vores samfund. Desværre er der forhindringer indbygget i vores system. Forhindringer, som Naalakkersuisut vil have fjernet, så iværksættertrang og nicheproduktioner kan fremmes mest muligt. Vi kan forestille os hvad disse kreative og aktive kræfter ville opnå, hvis de fik bedre rammer for at udvikle sig; for der er mange som har viljen til at være med til at sætte præg på vort lands udvikling. Derfor skal vi forbedre rammerne, for hvis vi ydmygt tager beslutninger uden at forhale, vil vi opleve mange flere og spændende ting.

Som samfund skal vi fortsat arbejde på ikke at gøre os alt for sårbare og afhængige af en sektor. Vi vil derfor fortsat arbejde for, at råstofferne kan blive én af de fire erhvervssøjler – for vi har mange ressourcer, som vi kan udnytte. Heller ikke her sker tingene fra den ene dag til den anden, for alle beslutninger skal først og fremmest afklares med befolkningen. Men vi er allerede kommet langt inden for lovgivningen, hvor rammerne er klare og tydelige. Vi arbejder fortsat på at få tiltrukket investorer, som under de rette betingelser for landet og for dem, starter projekter op. I den globale verden er samspillet mellem investorer og lande med råstoffer knivskarp. Derfor ønsker Naalakkersuisut at nedsætte et hold af internationale eksperter, som skal rådgive råstofsektoren. Alt i alt for at sikre at vi fortsat er med i konkurrencen om at få etableret flere råstofprojekter her i landet.

Når det gælder udnyttelsen af uran som biprodukt, vil Naalakkersuisut fremlægge et forslag om fastsættelse af en øvre grænse for uranindhold, uden at det går på kompromis med de miljø- og sundhedsmæssige forhold. Desuden er det vigtigt for Naalakkersuisut, at vi har et tæt, kontinuerligt og ligeværdigt samarbejde med Danmark og andre internationale instanser, for at udvikle området, til gavn for befolkningen.

Når vi har en så vigtig målsætning foran os, skal vi ikke glemme de mindre mineproduktioner, som også skaber værdi i vores land. Anlægsarbejdet ved rubinminen på Aappaluttoq-forekomsten syd for Qeqertarsuatsiaat er sat i gang. Det betyder arbejdspladser og indtægter for samfundet. Målet er at alle råstoffer i landet skal være til gavn for hele samfundet.

De fleste ledige er i dag desværre unge under 30 år. Naalakkersuisut ønsker derfor at gå målrettet ind for den gruppe, for at sikre at de ikke går i stå, men i stedet opmuntres til at tage sig en uddannelse. Samtidig skal der satses på ikke-boglige forløb til dem der ikke har boglige forudsætninger. De unge skal have gode fremtidsmuligheder. Vi skal fortsat have fokus på vores uddannelsesindsatser – og vi skal blive bedre. Der er nu et evalueringsarbejde i gang med Atuarfitalak. Jeg afventer spændt resultatet af undersøgelsen. For der er ingen tvivl om, at vi hele tiden skal blive dygtigere. Ikke bare for vores egen skyld, men også fordi vi allerede

er i konkurrence med det globale arbejdsmarked og samfund. Det er en investering i vores unges og vort lands fremtid.

Desværre har vi også problemer med strukturerne indenfor uddannelsessystemet, sådan som det ser ud nu. Her tænker jeg særligt på de rent grønlandssprogede unge, som grundet vores samfundsstruktur og den måde vi har indrettet tingene på er afskåret fra at kunne tage sig en uddannelse, selvom vi bor i vort land. Vort sprog er en kvalifikation i sig selv. Det kan vi ikke være bekendt. Vi taber unge menneskers muligheder for en god fremtid, hvis vi fortsætter på den måde. Det ligger mig meget på sinde, at vi får løst disse problemer – sådan at dem det drejer sig om kan komme i gang med at få sig en uddannelse, så de har et bedre grundlag for at få sig et arbejde. Vi vil derfor i Naalakkersuisut gå i dialog med relevante organisationer og institutioner for at få løst dette problem.

Et stærkt folk kommer af en stærk familie. Derfor er det vigtigt, at de familier som har behov for hjælp også får den fornødne hjælp. Naalakkersuisut har et ønske om at sikre rammerne for et stærkt folk, som er selvforsynende og som tager medansvar, ikke kun for hinanden men også andre. Familien er grundstenen i et solidt samfund. Og derfor skal værdigt trængende tilbydes den rette hjælp.

Når vi taler om børn, unge og vores samfund generelt skal vi ikke glemme de ældre, som har arbejdet hele deres liv for deres familier og vores samfund. Alle dem før os har været med til at udvikle vores land, til det det er i dag. Et velfærdssamfund, hvor vi får sociale- og sundhedsydelser, og hvor vi kan tage os en uddannelse. Det skal blive godt at blive gammelt i vort land. Derfor er der planlagt at der laves en pensionsreform, så alle pensionister kan få en grundpension uafhængig af samlevers indkomst, og de ældres mulighed for biindtægt forbedres.

Vi mister alt for mange af vore unge ved selvmord. Det er et tab for den nærmeste familie, vennerne, men også for samfundet. Derfor er det magtpåliggende for Naalakkersuisut, at det forebyggende arbejde på området styrkes yderligere med debatter og dialoger. Selvmord er ikke vejen frem. Et liv er dyrebart, og skal derfor behandles derefter. Problemet er, at mange går rundt med ondt i livet, og kan have svært ved at komme væk fra modløsheden, selvom de får hjælp fra samfundet. Derfor vil Naalakkersuisut fortsætte med indsatser indenfor blandt andet familierådgivning, psykologisk rådgivning og hjælp til såvel børn, unge og voksne.

Vi samles ved store sportsbegivenheder, for at heppe og støtte vores egne. Det skaber en fælles identitet, både lokalt og nationalt. Sportsklubberne drives af de mange frivillige i hele landet, for at sikre at vore børn og unge har adgang til sunde fritidsaktiviteter. Derfor er det noget vi med stolthed skal støtte ved blandt andet at skabe bedre muligheder for renovering af de sportshaller der forfalder.

For at have et helt menneske skal der også være en stærk kultur, hvor kunst, film, teater og musik er et grundlæggende fundament. Vores kunstnere, musikere og skuespillere har stor og positiv indvirkning på vores åndelighed. Derfor skal vi sikre, at deres forhold bliver styrket.

Naalakkersuisut anerkender resultatet af folkeafstemningen om hvorvidt Qaasuitsup Kommunia skal deles eller ej. Derfor skal Naalakkersuisut igangsætte arbejdet for opdeling af den, i samarbejde med kommunen selv. I det arbejde skal vi huske at færdiggøre processen omkring kommunesammenlægningen, som blev påbegyndt august 2014. I den forbindelse skal nærdemokratiet styrkes, for blandt andet at sikre bygdens selv- og medbestemmelse.

Internationalt samarbejde er en grundlæggende forudsætning, for det videre arbejde med at skabe et bedre samfund. Det gælder også i forhold til de sikkerhedsmæssige forhold, der følger med området. Men det er også en prioritering for Naalakkersuisut at finde internationale samarbejdspartnere, på flere områder. Det handler om at skabe grobund for at nye penge kan virke i vores samfund. Et godt eksempel på det er EU og vores partnerskabsaftaler. Sådanne aftaler er af stor betydning, både i forhold til de indtægter de giver for landet, men også i forhold til de muligheder et sådan grundlag giver, for nye samarbejder.

Internationalt arbejde inden for natur, fangst, biodiversitet, miljø, oprindelige folk, sikkerhed og forskning er også væsentlige områder. Her er samarbejdet med Danmark om forhandlingerne i Hvalfangstkommissionen eller vores fælles submission for udvidelse af vores landområder omkring Nordpolen, gode eksempler på, hvad Grønland også opnår med sådanne samarbejder. Andre relationer er også vigtige. Det arktiske samarbejde og det nordiske samarbejde styrker vores forhold med nabolandene.

Rigsfællesskabet overtager i år formandskabet for Nordisk Ministerråd, hvor 'Vækst, Velfærd og Værdier samt Arktis' bliver overskrifterne. Her vil Grønland få mulighed for at komme med sit fingeraftryk på formandskabet.

2014 blev på mange måder også et år med positive og glade oplevelser. Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik og hans families besøg var en særlig oplevelse. Ikke alene fik befolkningen hilst på den kongelige familie. Det blev også til en masse uforglemmelige oplevelser for os alle med Kronprinsen, Kronprinsessen og børnene. Jeg vil i den anledning sende en hilsen til Kronprinsen og hans familie.

I takt med den stigende opmærksomhed fra omverdenen på grund af klimaforandringer, har vi også et stigende grad af besøg fra udlandet. Flere danske

ministre har besøgt vores arktiske himmelstrøg ligesom vi også har fået besøg fra Japan. FN's Generalsekretær Ban Ki Moons besøg var også en særlig oplevelse. Disse typer af besøg må vi forvente at vi får flere af. Det er også besøg, som er vigtige i forhold til vores position i verdenssamfundet.

Mange af vore landsmænd opholder sig udenlands, enten i forbindelse med uddannelsesophold, hospitalsindlæggelse, søfart, i forbindelse med arbejde, eller at man ren og skær har bosat sig et andet sted. Mange af vore tanker går naturligt til dem i denne tid.

På vegne af hele Naalakkersuisut vil jeg sende en hilsen til Hendes Majestæt Dronningen og hele den kongelige familie, Folketinget, den danske regering, det færøske Lagting og Landsstyre samt de danske og færøske folk.

Hendes Majestæt Dronningen og Hans Kongelige Højhed Prinsgemalens besøg til sommer i juli venter vi på med glædelig forventning.

Ikke mindst vil jeg takke alle borgere i vort land – i nord, i øst, i syd og i vest, i bygder og byer, fordi I hver især og dagligt bidrager til at løfte vores samfund. Det er fællesskabet, som er med til at gøre os større. Og vi har brug for hinanden til at sikre så mange som muligt bidrager til at vi får realiseret mange af vores ønsker for vort land. Et selvstændigt land med selv bærende økonomi.

Lad os her, på tærsklen til et nyt år, glædes os over at vi lever i et fredeligt land, hvor demokrati og gensidig respekt er grundlaget for vores liv og omgang med hinanden. Hver enkelt person har stor værdi for mennesket er afgørende for vort lands fremgang, så lad os alle huske, at der er brug for alle der bor i vort land, og at vi opnår en bedre og flottere resultat ved at hjælpe hinanden. Vi skal blive styrket til at gå fremad, ved at se tilbage til vores rødder, og lad os, det grønlandske folk, stå samlet når vi møder de kommende udfordringer, og vise vores efterkommere det gode samarbejde for at komme frem til en endnu lysere fremtid med gode resultater. Med de ord vil jeg ønske alle borgere i Grønland et velsignet og lykkebringende nytår, og må Herren stå os bi i vore ord og handlinger.

Godt nytår.